

TANTÁRGYI ADATLAP

Tárgy neve:			Kódja:	
Terméktervezés			VEMKTEV246T	
Product design				
Tárgyfelel s oktató:		Tárgyfelel s tanszék:		
Dr. Hancsók Jen		Ásványolaj és Szétech.		
Elmélet (óra):	Gyakorlat (óra):	Labor (óra):	Kredit:	Számonkérés:
2 (/hét)	1 (/hét)	3 (/hét)	6	Vizsga

A tárgy oktatója:			
név	kurzus típusa	kurzus kódja	nyelv
Dr. Hancsók Jenő	Elmélet	01	magyar
Dr. Hancsók Jenő	Gyakorlat	02	magyar
Dr. Hancsók Jenő	Labor	03	magyar

TANTÁRGYI ADATLAP

Tantárgy tematikája:

1. A terméktervezés helye és szerepe a vegyiparban és a vegyész-mérnök-képzésben (a vegyipari terméktervezés fogalma, szükségessége, jelentősége)
2. A terméktervezés folyamata (igények, lehetőségek, kiválasztás, gyártás, minőségellenőrzés stb.)
3. Felmerülő igények (fogyasztói igények felmérése és azok megfogalmazása), jellemző tulajdonságok, konkrét számszerűsített megadása és ellenőrzése, (I. mérőföldkő)
4. Lehetőségek (kezdeti koncepció, ötletektől az ipari termékekig; az ötletek forrásai: szakirodalom beleértve a szabadalmakat, fejlesztők, fő felhasználók elképzelései, külső szakértők)
5. Probléma megoldási lehetőségek, az ötletek kémiájának vagy kinyerésének (természetes anyagból) felderítése; véletlen szerkezeti felismerés, kombinatorikus kémia)
6. Az ötletek csoportosítása és előminősítése; előszelektálási szempontok: tudományos megalapozottság, mérnöki szemlélet, legkisebb kockázat; legmegfelelőbbek kiválasztása: alacsony költségek, biztonság, lehető legkisebb környezeti káros hatás, (II. mérőföldkő)
7. Kiválasztás, kiválasztó mátrix szükségessége,
8. Kiválasztás objektív tényezői termodinamikai, kinetikai (reakciósebesség, tömeg- és hőtranszportok sebessége) jellemzői stb.; kevésbé objektív tényezők (új termék vagy továbbfejlesztett); szubjektív tényezők (termék hatása a vevő érzékszerveire: zaj, nedvesség, hidegérzet)
9. Kockázatok termék-kiválasztáskor; kockázatok sokasága (felismerés és katalogizálás, becslés mérnöki szemlélettel); lehetséges termékek kockázati összehasonlítása; kockázat menedzsment (kockázat csökkentés termékfejlesztéskor, kockázat figyelembevétel és kezelése); (III. mérőföldkő)
10. Termék előállítás (szellemi tulajdonos: szabadalmak, szabadalmaztatás lépései, kereskedelmi titkok)
11. Kiegészítő információk beszerzése (reakció utak, stb.); végső jellemzők (termék szerkezet: kémiai összetétel, méretek, kémiai reakciók, termék termodinamikai jellemzői); legfontosabb termékjellemzők: szerkezet: szilárdság, rugalmasság, egyensúlyi állapotok: változó hőmérséklet, pH, kulcsfolyamatok sebessége, hőtranszfer, fluidum áramlás, diffúzió; kémiai és fizikai befolyásoló hatások
12. Speciális termékek, mint például mikroszerkezetűek előállítása (termodinamika, koloid stabilitás, reológia és keverés, reakciókinetika).
13. Vegyipari műveletek, gyártóberendezések
14. Gazdaságossági megfontolások (tömegtermékek, speciális termékek), folyamat gazdaságossága (gazdaságossági potenciál, beruházási követelmények), termékek gazdaságossága, pénzmozgások (cash-flow), piaci részesedés, (IV. mérőföldkő)

Laboratóriumi gyak.

- 1.-3. LPG összetételének és oktánszámának meghatározása. Benzinvizsgálatok (sűrűség, Engler desztilláció, benzin ETBE-tartalmának meghatározása)
- 4.-5. Gázolajvizsgálatok (sűrűség, anilinpont, zárttéri lobbanáspont, CFPP, szénhidrogén csoportösszetétel /IR/ , kéntartalom meghatározása)
- 6.-8. Kenőolajvizsgálatok (sűrűség, törésmutató, kinematikai viszkozitás 40 és 100 °C-on, nyílttéri lobbanáspont, ASTM-szám, savszám, dermedéspont, szénhidrogén csoportösszetétel, Conradson-szám)
9. Paraffin-vizsgálatok. Bitumen-vizsgálatok.
10. Kenőzsír-vizsgálatok.
11. Fűtőolaj-vizsgálatok.
12. Polimerek vizsgálata - viszkozitás és viszkozitásindex növelők
13. Polimerek vizsgálata - műszálak
15. Polimerek vizsgálata - műanyagok, Laborbeszámoló

Tantárgy követelménye:

Követelmények:

Beadandó terméktervezési feladat elkészítése határidőre és sikeres félévközi beszámoló a terméktervezési feladatról. Írásbeli vizsgázáshelyin legalább 50%-os eredmény elérése, ami az érdemjegy 55%-a.

Követelmények:

Az részéredemjegy 70 %-át a mérési eredmények jóságá, 30 %-át az írásbeli beszámoló adja. Laboratóriumi gyakorlatok legalább elégséges osztályzattal való teljesítése szükséges, ami az érdemjegy 45%-a.

TANTÁRGYI ADATLAP

Tantárgyhoz kapcsolódó irodalom:

- Cussler, E. L.; Moggridge, G. D.: "Chemical Product Design" Cambridge University Press, 2001.
Ulrich, K. T., and S. D. Eppinger, Product Design and Development, Second Edition, McGraw-Hill, 2000.
Moggridge, G. D.; Cussler, E. L.: "An Introduction to Chemical Product Design", Trans IChemE 2000, 78, 5-11.
Weissermel, K., Arpe, H.J.: Ipari szerves kémia, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
- Gary, J.H.: Petroleum Refining Technology and Economics 3rd, Marcel Dekker, N.Y. 1999.
Speight, J.G.: The chemistry and technology of petroleum 3rd. Marcell Dekker, 1998.
Speight, J.G.: Petroleum Chemistry and Refining, Taylor and Francis 1998.
Sequeira, A.: Lubricant base oil and wax processing, Marcell Dekker, 1994.
Weissermel, K., Arpe, H-J.: Ipari szerves kémia, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.
Mc Ketta, J.: Petroleum Processing Handbook, Marcell Dekker, 1992.
Hobson, G.D.: Modern Petroleum Technology, J. Wiley, 1986.
Chauvel, A., Lefevbre, G.: Petrochemical processes I-II., 1989.
Fahey, D.R.: Industrial Chemicals via C1 Processes, A.C.S., 1986.
Wiseman, P.: Petrochemicals, John Wiley, N.Y., 1986.
Meyers, R.A.: Handbook of petroleum Refining Processes, McGraw-Hill Inc., N.Y., Toronto, 1996.
Chauvel, A., Lefebvre, G.: Petrochemical processes I-II. Gulf. 1989.
Krevelen, D.W. Van.: Properties of polymers, Elsevier, Amsterdam, ..., Tokyo, 1990.
Fourné, F.: Synthetic Fibers, Hanser Publishers, Munich 1999.
Gunardson, H.: Industrial Gases in Petrochemical processing, Marcel Dekker Inc., 1998.
Scheirs, J., Kaminsky, W.: Metallocen based Polyolefins, preparation, properties and technology Vol.1, John Wiley and Sons, Ltd., 2000.
Olah, G.A., Molnár, Á.: Hydrocarbon chemistry, John Wiley and Sons, Inc., 1995.
Hancsók Jenő: Korszerű motor és sugárhajtómű üzemanyagok, Tankönyvek, I. Motorbenzinek (1997), II. Dízelgázolajok (1999), Alternatív motorhajtóanyagok (2004).